

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Južno-štajarska hranilnica v Celji.

(Dalje.)

Začeli so se groziti, da bodo zanaprej nemške hranilnice delale velike sitnobe vsem posestnikom, pri čijih zemljiščih se bo kaj v slovenskem jeziku vpisalo v zemljiške knjige hranilnice, da ne bodo nobenemu takemu posestniku dovolile več posojila, da celo odpovedale bodo vsem dolžnikom denar, pri čijih zemljiščih se je kaj vknjižilo v slovenskem jeziku, če tudi pogine vsled tega nad tisoče in tisoče slov. družin.

In res ni dolgo trajalo, pa so začele štajarske, nemške hranilnice sklepati, da ne bodo zanaprej dovoljevale posojila nikomur, pri čegar zemljišču je kaj v slov. jeziku vpisanega in da bodo svojim dolžnikom zaračunjevale stroške za prestavo slov. odlokov. Tako so sklenile postopati med drugimi občinska hranilnica v Mariboru, v Radgoni, v Gradci, štajarska hranilnica v Gradci itd. In dogodilo se je, da je vže bilo hranilnično posojilo dovoljeno in vknjiženo, ter da so se vže poslale vse listine hranilnici, da naj denar izplača; na enkrat pa je ta steknila, da se je pri dotičnem zemljišču nekdanj bilo nekaj v slov. jeziku vknjižilo in hranilnica je rekla, da ne izplača posojila. Moralo se je celo potem hranilnično posojilo izbrisati in iskati posojilo drugod, vsled česar je uboga slovenska stranka trpela kakih 40 do 50 gld. nepotrebnih stroškov. Hranilnica v Radgoni podržala pa si je v enem takem slučaju 40 gld. nazaj za kavejco, dokler se ne bo mesto slov. vknjižbe zvršila nemška, t. j. za vselej, kajti kar je enkrat vknjiženo, to se ne more več napraviti nevknjiženim. Pri vsakem slovenskem odloku zaračunile so nemške hranilnice svojim dolžnikom po 1 do 2 gld. stroškov za prestavo grozeč mu, če ne plača, da mu odpovedó posojilo. Tako so morali naši kmetje na stotine goldinarjev po ne potrebnem plačati na stroških.

Vsakdo je toraj prišel do prepričanja, da

to ne more tako naprejiti, da bodo hranilnice, ki v velikej meri živijo in delajo le denarjem slov. ljudstva, kazale svojo zlovoljo proti Slovencem na tako graje vreden način ter njim delale neprilike in velikanske nepotrebne stroške. Vsakdo je prišel do spoznanja, da je neobhodno potrebno, da se osnuje velika hranilnica, katera bode skušala pred takim nagajanjem in oškodovanjem ter žaljenjem od strani nadutih in ošabnih nemških in nemškutarskih denarnih zavodov osvoboditi slovenske posestnike. —

To obče prepričanje rodilo je toraj misel, da je skrajni čas, da se napravi nemškim hranilnicam enak konkurenčni zavod, hranilnica; in tako je nastala misel, da se osnuje „Južno-štajarska hranilnica“ v Celji.

Začeli so se takoj dogovori z merodajnimi rodoljubi in kmalo se je sešel mnogo-obiskan shod v Celji, katerega so se udeležili najodličnejši narodnjaki iz celega spodnjega Štajarskega. Tukaj se je dogovorilo, da naj osnujejo hranilnico okraji Ormož, Sevnica, Gornji grad, Šoštanj, Vransko in Šmarje; sedež pa naj bo v Celji, ker je to mesto nekako naravno središče spodnjega Štajarskega in ker ravno tukaj biva več narodnih gospodov, ki so sposobni tak zavod osnovati in ga voditi, kakor v katerem koli drugem mestu na spodnjem Štajarskem.

Vsi omenjeni okrajni zastopi spoznali so takoj velikansko važnost nameravanega podjetja za ves daljni razvoj slov. naroda na spodnjem Štajarskem tako v narodnem, kakor tudi v gmotnem ali gospodarstvenem oziru. Sklenili so toraj enoglasno, da osnujejo Južno-štajarsko hranilnico s sedežem v Celji, ter da prevzamejo za ta zavod in za denar, ki se bo va-nj vlagal in za obresti tega denarja potrebno splošno in posebno poročstvo, kakor tudi stroške, ki so zvezani z osnovanjem takega zavoda.

Slava toraj omenjenim vrlim okrajnim zastopom!

Vlada morala je priznati, da je taka hra-

nilnica neobhodno potrebna, in je res njo dovolila, ter pravila odobrila, vkljub temu, da so napeli naši nasprotniki, ko so čuli, kaj da se snuje, vse žile, da preprečijo dovoljenje tega denarnega zavoda in obdržijo tako spodnještajarske Slovence še tudi zanaprej v denarnem oziru vsaj deloma v svojih krempljih. — Bili so tako gotovi, da se njim bo to posrečilo, da je Celjski župan dr. Neckermann v seji mestnega Celjskega zastopa bahato oznanjeval, da so se storili potrebni koraki zoper osnovanje Južnoštajarske hranilnice, in da so ti koraki imeli tudi zaželeni vspeh, tako, da iz te hranilnice v Celji ne bode nič!

Ali gospodje so se zmotili, in kmalo so imeli priložnost spoznati, da je bil njihov trud in njihov korak zastoj, kajti proti začetku julija t. l. razširila se je po časnikih vest, da je vlada dovolila, okrajnim zastopom v Sevnici, Gornjem gradu, Šoštanjju, Vranskem in v Šmarji da smejo Južnoštajarsko hranilnico osnovati in odpreti,

V upravni odbor Južnoštajarske hranilnice izvolilo je omenjenih pet okrajnih zastopov naslednje gospode in sicer: Vranski okraj: preč. g. Antona Balona, župnika, Jos. Musija in Ivana Gabrška na Vranskem, Lovra Baša notarja v Celji in dr. Ivana Gršaka v Ormoži, Gornjigraški okraj g. Ant. Goričarja v Mozirji, preč. g. dekana Lovra Potočnika v Gornjem gradu, Jurija Detečeka, notarja, Maksa Veršeca v Celji in dr. Jerneja Glančnika v Mariboru; Sevnški okraj: Franca Lenčeka na Blanci, Franca Veršeca, notarja v Sevnici, dr. Karla Gelingsheima, dr. Jos. Vrečko, oba v Celji in dr. Antona Žižek v Vojniku; Šmarski okraj: Franca Skaza v Šmarji, dr. Jos. Serneca, dr. Ludovika Filipiča, oba v Celji, g. Janeza Hausenbichlerja v Žalci, g. dr. Radaja, notarja v Mariboru; Šoštanjjski okraj: Ivana Vošnjaka v Šoštanjju, Franca Skubica v Velenji, Miha Vošnjaka, dr. Hrašoveca in dr. Ivana Dečka, vsi trije v Celji.

To so tako odlična imena, da je Južnoštajarska hranilnica v tako dobrih in zanesljivih ter spretnih rokah, da boljših Spodnještajarska nima. Ta imena so nam pa tudi porok, da bo ta nova hranilnica lepo rasla in krepko se razvijala! (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Vinorejci, pozor!

Nesrečna strupena rosa je letošnji vinski pridelek skoraj po celem Štajarji celo ali vsaj deloma uničila. Hudo bodo trpeli vinorejski okraji in treba bode zdatno pomoči od visoke vlade.

Da se pa to žalostanje vsaj nekaj olajša,

opozorimo s tem vse one občine, kojih gorice trpé po strupeni rosi, naj vložijo brž, ko mogoče, prošnje na c. kr. okrajna glavarstva, da se jim v smislu drž. zakona od dne 6. junija 1888 vsaj neki del od zemljarine odpiše. Minister za finance sme namreč določiti, da se, ako kak elementaren prigodek (strupena rosa in drugi) okvari prirodni sad, odpiše od zemljarine velikosti poškodbe primeren del pod naslednjimi uveti:

1. Da je sad ali donos poljedelstva bil uničen v taki razsežnosti, da je s tem večina kmetij v davkovni občini prizadeta in

2. da v oziru na posamezne kmetije od čistega donosa, kolikor ga po zemljarskem operatu prihaja na poškodovane parcele, po večji ali manjši stopinji poškodila, gre na uničeno imetje več nego tretjina skupnega čistega donosa cele kmetije, ali

3. da so posamezni zemljiški posestniki od prirodnega donosa izgubili toliko, da so s tem za nekaj časa prišli v stisko.

Kolikor so nam splošnje razmere znane, dajo se skoraj obče vse tri omenjene točke po vseh vinorodnih okrajih uporabiti in zategadelj objavimo ta gotovo malo poznati zakon, da vbogi vinorejci tem potom vsaj nekaj pridobi! b.

Sejmovi. Dne 24. avgusta v Arveži, pri sv. Križi na Murskem polji, v Cmureku, v Središči, v Laškem trgu, v Slov. Bistrici in v Velenji. Dne 26. avgusta na Ljubnem in na Bregu v Ptuji. Dne 28. avgusta pri sv. Trojici v slov. gor., v Imenem in v Svičinji. Dne 29. avgusta na Muti, pri sv. Filipu, v Poličanah in v Žalci. Dne 30. avgusta na Hajdinji. Dne 31. avgusta v Št. Ilji, v Slov. Gradci, na Planini in v Poličanah.

Dopisi.

Od sv. Križa na Murskem polji. (Bralno društvo.) Marsikdo bi si domišljeval, da je naše bralno društvo še le na porodu, ker ni tako dolgo nobenega poročila o njem. Ali temu ni tako. Že 26. maja se je slovesno ustanovilo, razjasnil se je domoljubom in vrlim narodnjakom, kateri so vkljub slabemu vremenu precej mnogoštevilno se zbrali, imeniten pomen bralnega društva za posameznika in celi okraj: da naše društvo naj blažilno vpljiva na um in srce ter da naj nam vzgaja odločilne značaje, može in ne mevže, kateri ne bodo strepetali in se vpognili, ako jim kak gospod, kateri si domišljeuje, da je v našem okraji vsemogočen, hoče svoje mnenje in samovoljno ravnanje vsiliti, in pa, da naj bo steber naši veri in narodnosti. Na to se je volil sledeči odbor: Č. g. Andrej Keček, predsednik, g. dr. Josip Lebar, pod predsednik, g. Janko Karba, blagajnik, g. Ant.

Herzog, tajnik, preč. g. Anton Lacko in pa Ivan Farkaš, odbornika. Marljivo in vztrajno napredujemo ter šteje naše bralno društvo danes 44 udov in 4 podpornike, toraj za težavni začetek prav lepo število. Kakor pa je pri porodu večnega kralja koj skočil na noge kruti Herodež, ter je poslal svoje vojake, da bi ga zadavil, tako se godi — če se toliko vzvišenega primera smemo poslužiti — našemu mlademu bralnemu društvu. Komaj se je vstanovilo, že je „četrtni oblastnik“ žugal z mogočno besedo, da ga bo razpustil. Pošiljal je po Križevcih žandarje, kateri so vohali na uho vlekli ter pozvedovali o bralnem društvu, če bi mogli kje kaj stakniti, kar bi bilo povod razpuščenju. Kadar gre kako slovensko stvar zadušiti, kaj o kakem narodnem predstojniku poizvedeti, tedaj je povsod dovolj žandarjev. Kadar bi se moral javni mir vzdržavati, nemiri ponočnjakov zabranjevati, pa bojda ni tako. Ponočnjaki si slobodno napravijo bakljade z lampijoni, se derejo, kakor sove in volkovi, pa kaj je to mar naši politični oblasti? Vendar predragi, kljubu zunanjim — in kar je še huje, znotranjim sovražnikom — ne vstrašimo se! Spoznajmo svoje prave prijatelje od onih, ki prihajajo k nam v ovčjih oblačilih, se nam prilizujejo, roke stiskajo itd. Pristopajmo pridno k hasnovitemu bralnemu društvu, a berimo še pridneje, da nas ne bodo gospodi, kateri so zavoljo nas tukaj, ki živijo od naših krvavih krajarjev, v svoji neolikanosti, oholosti in zagrizenosti imenovali „Kleinstechvieh“, t. j. prasce in teleta ali pa „Gesindel“. O priliki kaj več in jasneje.

Iz Žalca. (Novi zvoni.) Dne 29. julija došli so iz Ljubljane od g. Samasa novi zvonovi, katere je blagi g. Franc Kovač, vmirovljeni nadučitelj v Žalci iz lastnega nagiba kupil za Žalsko župno cerkev sv. Miklavža. Blagi dobrotnik je s tem pripravil harmonično zvonjenje v lepi trg in tako obdaril svoje ljubljene otroke, to je Žalske župljane, kajti večji del vse odraščene je on v teku let odgojil in izobrazil. Ni pač mogel si lepšega spominka napraviti ta blagi dobrotnik, kakor si ga je napravil s tem prelepim darom, kajti vsaki dan bode on opominjal župljane, da se spominjajo na Franca Kovača, blagega dobrotnika, ko njega že dolgo, dolgo ne bode. Župljani pa so tudi iz srca hvaležni za ta prelepi dar. Veliko je bilo veselje, ko so se zvonovi pripeljali. Ljudstvo je popustilo delo na polji in je čakalo ob veliki cesti, da vidi nove zvonove. V Drešinji vasi čakale so Žalske gospodične, katere so že par dni poprej vence plele, da ovenčajo nove goste in to so pa tudi prav krasno izvršile; čast in slava jim, vrlim gospodičnam Žalskim! Pred Gorškom v Drešinji vasi je bil napravljen lep slavolok z napisom: „Slava dobrotniku“ na eni in „srečni farmani“ na drugi

strani. Tudi so stali lepi mlaji ob cesti in vse to je preskrbel vrli narodni fant, Franc Goršek iz Drešinje vesi, pri tem pa so mu tudi drugi fantje in dekleta vrlo pomagali. Da je bila slavnost še večja, za to so fantje streljali iz možnarjev, da je bilo veselje. Ko so bili zvonovi vsi krasno ovenčani, peljali so jih po časi v Žalec. Naprej korakali so vrli godci iz Griž, kateri prav vrlo igrajo, obdani z nebrojno množico otrok. Za njimi pa je šlo veliko ljudstva v velikem veselji. In na lepih, v krasne konje vpreženih vozih naloženi zvonovi so se pripeljali v trg, kjer jih je zopet ogromno ljudstva pričakalo, z g. častnim korarjem Jerajem, župnikom iz Št. Petra, č. g. Hriberšekom, špiritualom, č. g. kaplanom, dobrotnikom g. Fr. Kovačem in veliko drugih odličnih gospodov in gospá na čelu. Veselje je bilo veliko, pogled krasen in celi prizor ginljiv, ko so se pripeljali zvonovi na cerkveni prostor in so jih stari, zdaj na stolicah viseči zvonovi milo pozdravili. Veliki zvon, kateri tehta 2155.5 klg. ima napis: „Daroval me je cerkvi sv. Miklavža v Žalci g. Franc Kovač, nadučitelj v pokoji“. Drugi zvon, ki tehta 1228 klgr. in tretji, ki tehta 645 klgr. nemata napisov. Delo je prav mojstersko, lepo in je upanje, da bode tudi glas lepo ubran. Dal Bog, da bi se novih zvonov glasú blagi dobrotnik še mnogo mnogo let veselil. Savinjski.

Od sv. Lovrenca v Prišlinu. (Pojasnilo.) [Dalje.] Grda laž je, da je Samec „polovičen gospodar“. On ima posestva blizo 60 oralov. Obetali smo res, pa samo „mogoče“ dobrote, a nobenih nemogočih in skrbeli bomo, da občini take preskrbimo, kolikor se le more. V kaki zvezi pa je občinski odbor s pravnimi o zemljiščih, cestah, potih itd., tega pa ne razumemo. Soli prejšnji može radi tega bili v občinskem odboru, da so si kovali iz pravnih cekine? Križ je pač križ, ako ima človek take otroke pred seboj, ki ne razumejo, da se pové z besedami: „Cekinov mi kovali ne bodemo, to je prepovedano“, toliko, kakor: „Mi ne bomo rabili svoje oblasti za nepoštene namene.“ Potem pa naj g. dopisnik še nas uči, kaj pomeni njegov izraz: „Pšeničnjaki“ so pšeničen kruh za-se obdržali, mi „ovsenjaki“, (kakor nas g. dopisnik izvoli nazvati), pa bomo skrbeli za svojo občino. Se-li beró fige z osata, to nam ni znano; to pa vemo, da nam je bilo treba nemčurski osat, koji nam je rodil le fige z ozirrom na narodnost, iztrebiti iz njiv naših. Prej, kakor bomo dali mi lov v najem, bomo vže naznanili vsem občinarjem, kako mislimo ravnati in ne bomo mečkali v rokah, kakor ste mislili Vi. Jezika ženskega ne rabimo mi in vedenje možko imamo tudi, kar so pokazale volitve in kar kaže naš hladnokrven odgovor na Vaše dopise; pač pa Vaši dopisi naj ne znamenjujejo

očetov svojih kot resne može. Kupili smo piščalko, t. j. pridobili smo zmago za Slovence v naši občini in ker mi nismo hoteli na to piščalko piskati, vzeli ste jo v roke Vi in ravno Vi trobite in piskate na to piščalko, da vsakega modrega moža jamejo ušesa boleti. Ali, iz te piščalke se bo na zadnje vendar-le naša slava glasila. Ravno mi smo molčali, in se ravnali po besedah pesnikovih: „Kadar zakroka gavran, — potihnejo ptice po gozdu; — kadar se dere bahač, — modri možaki molčé“. Ali drug, Kastelčev izrek pravi: „Pustiš li ** še tako pri miru, — odšel vendar njih ne boš prepiru.“ Vi ste bili tisti, ki ste raznesli glas o naši zmagi med širni svet, po dopisih svojih; Vi ste še potem, ko ste vže videli, da nam ni mar za Vaše otroško zabavljanje, nas z blatom ometavali v svojem dvocepem dopisu. Vsak moder mož mora vzpoznati, da take besede, kakor jih rabite Vi, ne pristujejo možem, ampak „mladozobim“ otrokom. Moti se pa g. dopisnik, ako misli, da so njegove besede žaljive! Kokoš kokodaka potem, ko vže jajce iznese, a kedor dela nasprotno, to ste Vi! Naše delo je bilo vspesno, a mi nismo vsemu svetu javili vspeha tega; Vi pa niste opravili nič, jajce se Vam ni izneslo, a sedaj vpijete na vse kriplje.

(Konec prih.)

Iz Sečovega pri Slatini. (Vaški križ.)

Prebivalcem naše vasi se je vendar enkrat popolnoma zamerilo, velikonočni kruh in jajca k edini kapelici zunaj vasi nositi; kajti ta kapela je lastnina prostovoljnega nemškutarja. Ni čuda tedaj, da se je našim Slovcem zadosti zdelo, da bi nesli „žegen“ pod streho prvega, poglavitnega sovražnika slovenskega rodú blagoslovit. Da bi se torej tega sitneža znebili, postavili so Sečovljani s skupno denarno vsoto prav ličen križ pred vasjo. S tem so dvojno dobro delo učinili, ter so rešili tudi ob enem našega častitega duhovnika prav zale ceste do „Tejčeve palače“, katera je posebno v pomladanskem času, prav bogato široko in globoko z blatnim maslom pokrita. Se ve, da mu ne smemo zameriti tega, kajti mož ima grozno veliko dela na Slatini pri obravnavi za imenitno šolo, katere „šolski oče“ se je že on zval, še predno je šola streho dobila. Župan je tedaj nabiral po soseski denar in res še, predno se je bila „aleluja“ pritližala, stalo je božje razpelo prav krasno v venci obloženo na imenovanem kraju. Ko pridejo častiti g. duhovnik nam ta križ blagoslovit, donelo in grmelo je iz večih možnarjev, da je bilo kaj; in res prav vesel je bil ta dan za pobožne vaščane. Vse se je radovalo, vse se je pri novem križi k molitvi zbralo. Le ednega je manjkalo s svojo družino in to jo ravno ovi mož, kateremu so slatinski sršeni tako možgane zmešali, da mu je vse zoperno, kar po slovenskem diši. (Konec prih.)

Iz Trbovelj. (Naše nevolje.) Črez Trbovlje je prišlo v kratkem času več nadlog. Imeli smo bleke, posebno v okolici sv. Lenarta. Vsled te bolezní je bila šola v Hrastniku slabo obiskovana. Imeli smo osepnice, katere nam niso ravno mnogo škodovala, okoli deset oseb so spravile v hladni grob. Imeli smo po noči 23. in tudi 24. julija nevihto in nalive, voda nam je mnogo zemlje odnesla, nekatere brvi odplavila in mostiče poškodovala, po dolinah kamenja in šodra na travnike in njive nanosila, da se človek kar čudi. Te nadloge so minile, ena pa je dolgo trpela in ta je štrajk pri knapih. Kaj je pa temu delopustu uzrok? Malo plačilo, mnoge kazni delalcev v denarjih in nekoliko tudi strogo ravnanje nekaterih nižjih uradnikov z delalci. Ravnatelj je še najbolj priljubljen in ravno on pri štrajku sedaj največ trpi. Menimo, da bo sčasoma društvo stanje delalcev prostovoljno vzboljšalo, ako hoče imeti zadovoljne in zveste. Zlasti bolijo delalce kazni v denarjih, radi bi bili po nedeljah in praznikih prosti in tega jim ne bo nihčér zameril, kdor še vero ima, da človek ne obstoji samo iz mesa in kosti, ampak da ima neumrljivo dušo, za katero mu gre skrbeti. Vsake nadloge je enkrat konec, gotovo bo tudi štrajk v Trbovljah prenehal, da bi le kmalu na korist knapov in društva!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Rojstni dan Nj. veličanstva, svitlega cesarja so bile po vseh večjih mestih večje cerkvene in vojaške slovesnosti in vdeležilo se jih je, izlasti cerkvenih, tudi letos obilo ljudstva. — Nekateri listi na Dunaji razpravljajo vprašanje, ali se naj avstrijsko cesarstvo združi v ožjo zvezo z nemškim in je čudno, da so nekateri večji listi v vsej resnici za to — veleizdajo. To so vam pravi domoljubi! — Ces. namestnija v Gradcu je razpustila društvo nemških vseučilišnih dijakov, Styria. Mokrouhi mladenči so si domnevali, da stoji Graško mesto na pruskih tleh. — Naši sosedje v Lipniškem okraju so si izvolili liberalne može v okr. zastop in so tega sila veseli. Mi sicer ne znamo, če je taka izvolitev vredna veselja, toda ne zavidamo jih za-nj. — Konservativni Nemci na Koroškem si še nič ne upajo prav na svitlo ter so vsled tega liberalci še skorej v vseh zastopih na vrhu. Ravnajo pa le-ti zato tudi, kakor po drugih deželah, brez vsega ozira na-nje, k večjemu so jim še za to, da plačujejo liberalne dolgove. — V Kamniku na Kranjskem je umrl dr. Makso Samec, doma iz Arclina pri Vojniku. Bil je dež. poslanec in nekaj časa župan v Kamniku. — V Ljubljani je umrl mestni odbornik g. Miha Pakič. Mož je bil celo svoje življenje

zvest sin slov. ljudstva. — Drž. poslanec. dr. vit. Tonkli poroča v nedeljo, dne 25. avgusta v Rifenbergu, blizu Gorice svojim volilcem o svojem delovanju v drž. zboru. — Mesto Trst šteje 158.000 duš, če se ne vštejé vojaki. — „Indipendente“, list lahonov v Trstu in iz drugod, izhaja še naprej in piše ravno, kakor poprej, nesramno. — Dež. glavarja za Istro še ni in kaže se, da ga vlada še išče, moža, ki bi bil vsem po volji. — V Bosni se množi število katol. prebivalcev, število razkolnikov pa pojemlje, zadnje pa le po malem. — Hrva tje so skorej po polnem v oblasti Madjarov in kar je še večja nesreča, tudi med seboj ne poznajo sloge. Starčevičanci se razcepljajo ravno v teh dneh in da-si je njih poslancev le malo število, razdelé se poslej še v dve stranki. Oj nespameti! — Ogerski minister pl. Tisza pride jutri na Dunaj ter poroča svitlemu cesarju, potem pojde na odpust v Ostende. — Grof Andrassy je nevarno zbolel in je malo upanja, da bo ozdravel. Doslej je upal, da bode še kedaj on na čelu ogerske vlade. Ne vemo, če bi to bila sreča za avstro-ogersko monarhijo.

Vunanje države. Ob istem dnevu, kakor avstrijski cesar svoj rojstni den, imeli so sv. Oče v Rimu svoje godovanje, praznik sv. Joahima. Kardinalom so podali v ta den svojo novo okrožnico „o delalcih“ ter so izrekli željo, naj bi se vršile posebne prošnje na čast Mariji Devici in sv. Jožefu, varuhu delalcev, v enacem smislu. — V Rimu so že jeli metati bombe med ljudi: ne zna se, komu da se naj piše to na rovaš, gotovo pa je, da ne poštenim, katoliškim kristijanom. — V Parizu je bil v nedeljo velik obed na čast županom ali mairom in prišlo jih je 13.000 vkup. Predsednik republike, Sadi-Carnot, jih je navduševal za republiko, ni dvoma, da so za-njo tudi vsi — jeli in pili. — Gledé Boulangerja je sodba izrečena in če obvelja, ima republika mir vsaj za nekaj časa, kar se tiče njega. Ni pa sprašanja, da se vzdigne mesto njega kmalu kateri drugi, če ne general, pa vsaj „pustolovec.“ — Anglijska vlada ugovarja zoper to, da je Anglija „na tihem“ v zvezi s tripelalijanco — Nemčije, Avstrije in Italije — ter zagotavlja, da nje ne veže nič druga, kakor koristi anglijske države. To verjame „tem kramarjem“ lahko človek na besedo. — Očitno in povsod se priznava, da je bilo v Bérolinu lepih in velicih slovesnosti v dneh, v katerih je bil avstrijski cesar v gostji nemškega cesarja. Tajno pa ostane vse, kar se je v tem času dogovarjalo med najvišjo gospôdo. — Da Rusija ni skoz drn in strn sovražnica Avstrije, to si človek pač lahko posname iz častnega obeda v Krasnojem selu v rojstni den avstrijskega cesarja. Vidno so bile prijazne želje, katere je izgovoril car gledé Avstrije. — Da je Bolgarija država, to kaže s tem, da

ima dolgove in to že precej velike, torej prav, kakor jih je po drugih državah. — Sedaj se zopet štrjenja meša v Srbiji in ni verjetno, da vidi kaljica Natalija že k malu svojega sina, kralja Aleksandra. — Kakor nam, tako manjka Turčiji denarja, razloček je še pri njej samo v tem, da ji ga nihče ne mara več dati na posodo. — Na otoku Kreta še stojé stvari precej napeto; pravi se, da grška vlada ščuje kristjane zoper Turčijo. Ni čisto brez vsega to! — Kolikor vemo, ni v Afriki posebnih novosti. Skorej pa je verjetno, da imate Nemčija in Italija dogovorjeno, kaj naj počne vsaka izmed njiji v onih krajih. — Unkraj morja, iz Amerike, pa se poroča, da čejo vse države poslati svojih mož v poseben zbor ter se naj v tem določi, kako si ovarujejo najboljše svoje koristi in to posebno posebno gledé priseljenja iz Evrope. Novih priseljencev torej ne vzprejmó več radi unkraj morja.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnja Ptujška.

(Dalje.)

Višji duhovnik in župnik Ptujski Henrik je umrl dne 2. junija l. 1341. Njegov nagrobni kamen so svoje dni porabili za menzo pri altarji sv. Viktorina, kjer se nahaja še dendenes. Na njej čitaš sledeče besede: „Anno. dni. 1341. in crastino. beati. Erasmi. obiit. diacon, marchie. inferioris. pleba. in. Petovia.“ Na eni strani je plošča altarji primerno odsekana in vsled tega poškodovan tudi napis. Po mnenji dr. Hönisch-a so bile sledeče besede odkrhane: „... venerabilis . dominus . Henricus archi...“ Ves napis se je torej glasil: „Anno. dni. M. CCC. XLI. in. crastino. bti. Erasmi. obiit. venerabilis. dominus. Henricus. archidiacon. marchie. inferioris. pleba. in. Petovia“¹⁾ — ali po slovenski: „Leta Gospodovega 1341. na den sv. Erazma zaran je umrl častivredni gospod Henrik, višji dijakon v spodnji pokrajini, župnik v Ptuj.“

Njemu je kot župnik v Ptuj sledil

10. Janez, ki je po mnenji nekaterih zgodovinarjev bil višji duhoven ne le v slovenski pokrajini, ampak tudi na Kranjskem. Ta župnik je naveden najprej v listini od dne 6. dec. l. 1344., s katero je Ulrik Sweiner, meščan v Ptuj s soprogo Kunigundo svojo hišo v Židovski ulici, potem eno njivo in vinograd prodal za 45 in pol marke starih graških vinarjev nadškofu Ortolfu.²⁾ Poznej zasledimo njegovo ime v listini od dne 13. jan. l. 1347. S tisto potrjujeta Janez iz „Lantztröst-a“ in

¹⁾ Grazer Volksblatt. 1885., št. 12.

²⁾ ³⁾ in ⁴⁾ Listine v deželnem arhivu v Gradci.

njegova mati Liza, da sta od Janeza, višjega duhovnika v spodnji pokrajini na Štajarskem in župnika v Ptuji prejela ovih 1200 gld., katere jima je nadškof Solnograški Ortolf dolževal ter jima za to Sevnico zastavil.³⁾ Tudi l. 1351. še se imenuje. Dne 1. sept. t. l. je namreč kot vicedom v Lipnici in župnik v Ptuji vitezu Wolframu Spangenstainskemu prodal svoje dohodke v okolici Spangenstein-a⁴⁾, ki so znašali 60 vinarjev na leto.⁵⁾ Skupnino je kupil od nekega Valbena v Ptuji za eno marko vrednosti „in der Pyrgassen⁶⁾“ auf einer press“. Ovo listino pečatil je z župnikom Janezom tudi „Yrmhawtz zv den zeitn Erzpriester an der nidern Marc vnd Pfarrer zv Strazzganch“. Po tem takem Janez, župnik Ptujski l. 1351. ni bil višji duhoven v spodnji pokrajini, pač pa vicedom Lipnički; višje duhovenstvo je bilo takrat z župnijo Strassgang-sko združeno. Da bi toraj Janez, župnik Ptujski bil tisti višji dijakon Kranjske in spodnje pokrajine, katerega je Oglejski patrijarh Miklavž l. 1357. k sinodi v Videm poklical, kakor opiraje se na Mucharja (VI. 341.) trdi dr. Hönisch⁷⁾, je zelo dvomljivo.

(Dalje prih.)

Smešnica 34. Oggerski Salomon. Roza in Julika pritečete pred sodnika z neko gosko, za katero vsaka trdi, da je njena.

Sodnik: „Roza, je-li goska Juličina?“

Roza: „Nem batta, ni, rečem jaz!“

Sodnik: „Julika, je-li goska Rozina?“

Julika: „Nem batta, ni, nikoli ne!“

Sodnik: „Ni goska Rozina, ni goska Juličina, je goska moja. Janoš, nesij jo v kuhinjo!“

Razne stvari.

(Narodna čitalnica) v Ptuji obhaja dne 12. septembra svojo 25letnico v „Narodnem domu“. Natančnejši red te slovesnosti objavi se v prihodnjem listu.

(Obč. zastop) v Ljubnici pri Šoštanji stori svojo obljubo v pričo c. kr. okr. glavarja iz Celja dne 27. avgusta in sicer v Konjicah. Omenimo še enkrat to, ker nemškutarjem v Šoštanji volitev ni po volji in bi bili najrajši, da se ovrže.

(Vabilo) k veselici, katero priredi bralno društvo pri sv. Križi nad Mariborom v nedeljo dne 25. avgusta t. l. v Koroščevej hiši. Vspored: 1. Slavnostni govor. 2. Petje. 3. Pouk o telefonu. 4. Igra: Kje je meja? Špisal J. Ogri-

⁴⁾ Spangenstein je bila svoje dni majhna grajščina više Brunnsce-a, s katerim je bila poznej tudi združena.

⁶⁾ „Pyrgassen“ se je vsled starega grajskega urbarja od l. 1597. imenovala ulica pri Grajeni pred novimi mestnimi vrati (Neuthor) poznej „Speckthor“ imenovanimi. Unkraj Grajene proti kapucinskemu samostanu in sv. Ožbaltu omenjata se: „Geyrprunn“ in „Sterzergasse“.

⁷⁾ Grazer Volksblatt, 1885, št. 12.

nec. 5. Petje in prosta zabava. Začetek ob 1/2 4. uri popoldne. K tej veselici vabi najuljudnejše Odbor.

(Žalostno slovo.) Iz Celja se je odpeljal zadnji četrtek drž. poslanec, dr. Foregger in če se veruje „D. W.“, je to tako žalostna novica, da bode treba poslej Celjskim gospem najmanj pol leta obleči se v črno. Sirote še potem ne bodo mogle o pustu na plese v casino!

(Čitalnica.) Šaleška čitalnica ima v nedeljo, dne 25. avgusta, poletno veselico na vrtu g. J. Scharnerja v Soštanji. Na vspredu je petje in tombola.

(V dijaško semenišče) v Mariboru je prosilo 31 učencev, vzprejelo pa se jih je le čvetero, namreč Ivan Kozoderc, sedmošolec, Jan. Jurko, četrtošolec, Roman Skrbs in Jože Leskovar, oba drugošolca.

(Legar.) Kakor se poroča „Slov. Narodu“, razsaja v Braslovčah legar in je za njim že več ljudi zbolelo, na srečo pa je umrla še le ena oseba.

(V Ormoži) je umrl tamošnji zdravnik, g. Jože Seyfried. Bil je daleč okoli znana oseba, sicer pa ni imel veliko upliva. Naj počiva v miru!

(Strela.) Dne 14. avgusta je vdarilo v kapelo v Runčah pri Ormoži in skorej v istem času tudi v kup slame nekega kmeta v Ključarovcih. Slama je se ve, da zgorela, druge nesreče pa hvala Bogu ni bilo.

(Nova jetnišnica.) V Mariboru, v predmestju sv. Magdalene, stoji sedaj že gotova nova jetnišnica ter čaka svojih prebivalcev. Ljudstvo jo imenuje na kratko: vseučilišče t. j. razbojnikov.

(V Turnišah) pri Ptuji razsaja, kakor se poroča, plučno vnetje pri goveji živini.

(Novo poslopje) stavi ali bolje, predeluje se neko staro za župnika stolne in mestne župnije v Mariboru. Ako ga sodi človek po tem, kakor se kaže v sedanjem stanju, ne bode poslopje v čast mestu. Sobe pri tleh bodo jako nizke, da so še prenizke uredniku tega lista, akoravno ga Bog ni med visoke postavil.

(Uboj.) Dne 4. avgusta je ležal Mat. Vogrinc, tesar iz Vrhja pri Brežicah, na stezi Jaroslavske vesi v krvi in brez zavesti ter je drugi den umrl, ne da bi se bil poprej še zavedel. Očividno je, da so ga ubili; žandarji so k malu staknili razbojnike ter jih odvedli v luknjo.

(Polom.) V občini Brzezd, tedaj v blagi Madjariji, prodali so malo kmečko posestvo za 2 kr. na očitni dražbi. Cena je bila posestvu 380 gld.

(Obrtnija.) V Mariboru se je v meseci juliji oglasilo 18 novih obrtnikov. Čudno je to, kajti doslenji se tožijo, da ni za-nje več obstatu v mestu!

(Spremembe) pri č. oo. frančiškanih so te-le: č. gg. P. Andrej Golob in P. Clarus Rottman prideta v Maribor, iz Maribora pa gre P. Galazij Rojko k sv. Trojici v slov. gor. in P. Tom. Zunič v Lankovice.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Anton Potočnik, provizor v Razborji, je dobil tisto, č. g. Fr. Slavič, kaplan pri Veliki nedelji, pa župnijo sv. Antona na Pohorji. Č. g. Jos. pl. Pol, kaplan v Laškem trgu, gre za kaplana v Šmarje, č. g. Jože Roštohar, kaplan v Šmarji, pa za provizorja v Zdole. Č. g. Alojzij Vojsk, kaplan pri sv. Marjeti tik Ptuja, gre za kaplana k Veliki nedelji in č. g. Anton Drozg, kaplan pri sv. Marku nižje Ptuja, pride za kaplana k M. D. na Gori. Novomešniki: č. g. Alojzij Šuta, pride za kaplana k sv. Marjeti, č. g. Alojzij Urban k sv. Marku nižje Ptuja, č. g. Fr. Gunčar k sv. Lovrencu na Pohorji in č. g. Martin Medved v Laški trg.

Služba

okrajnega ubožnega zdravnika.

Okrajni zastop Ormoški je pri občnem zboru dne 20. t. m. sklenil službo građuiranega zdravnika za čas, dokler se za Ormož ne postavi deželni okrajni zdravnik, proti temu 3letno subvencijo od 500 fl. razpisati, da v 27 občinah tega okraja resnično uboge brezplačno zdravi.

Ker je samo v Središči za 6 občin eden deželni okrajni zdravnik nastavljen, ima se pričakovati, da bode imel tudi obilne privatne prakse; okrajni odbor je tudi pri visokem deželnem odboru poprosil, da za Ormož nastavi deželnega okrajnega zdravnika.

Prositelji naj blagovolijo svoje vloge posebno z dokazom, da so slovenskega, oziroma enega jugoslovanskega jezika zmožni, podpisati nemu odboru do 15. septembra t. l. predložiti.

Okrajni odbor Ormoški, dne 28. jul. 1889.

Načelnik:

Dr. J. Geršak.

2-3

Ravnokar je izšlo v podpisani zalogi:

Ravnanje

proti

strupeni rosi na trsu

(Peronospora viticola de Bary)

tudi Mildew imenovani.

Lahko razumljiv poduk, kako se bolezen izpozna in tudi proti njej z uspehom ravna.

Od Franca Knauer-ja,

pristava na vinorejski šoli v Mariboru ob Dravi. Nemško in slovensko. Cena 15 kr., po pošti 17 kr.

Zaloga knjig Leykam-ova v Gradci
Stempfergasse 4.

2-2 3-3

Loterijne številke:

V Gradcu 17. avgusta 1889: 70, 65, 32, 25, 2
Na Dunaju " " 35, 64, 48, 86, 78

Prostovoljna dražba zemljišč in hiše v Krškem.

Slavno c. kr. okrajno sodišče v Krškem dovolilo je z odlokom od dne 19. julija 1889 št. 6867 prostovoljno javno dražbo v zapuščino dne 14. aprila 1889 v Krškem umrle Terezije Sotelšek spadajočih neobremenjenih zemljišč vlg. št. 127 in 128 kat. obč. Krška in se bo ta dražba dne 20. avgusta 1886 dopoldan ob 9. uri na licu zemljišč vršila.

Zemljišče vloga št. 127 kat. obč. Krško obstoji iz stavišča parl. št. 80 z nezagotovljenim katastralnim površjem 52 □sežnjev z novo, zidano, do incl. 1898 davka prosto hišo št. 32 z dvema nadstropjema, s 3 prostornimi kletmi pod zemljo in eno v pritličji, v pritličji z vežo in dvema sobama za stanovanje, kuhinjo in kamro za spravljanje jedil, v prvem nadstropji s tremi sobami in kuhinjo, v drugem nadstropji s 4 sobami, izmed katerih se lahko ena priredi za kuhinjo, v podstrežji z eno sobo in eno kamro za prekajenje svinjskega mesa, na dvorišči s hlevom za konje in govedi, in svinjskim hlevom, prostorno drvarnico in skladiščem za steljo; na dalje je vrta parcel. št. 42/2 z nezagotovljenim katastralnim površjem 209 □sežnjev in se bo klicalo za cenilno vrednost 5850 gld. Vsa poslopja so v dobrem stanji in za gostilničarsko obrt pripravna, katera se je poprej tamkaj izvrševala.

Zemljišče vloga št. 128 kat. obč. Krško obstoji iz gojzda parcel. št. 101/11 z nezagotovljenim katastralnim površjem 1 oral 389 □sežnjev, ki je s starim drevjem dobro obraščen, ter se bode klicalo za cenilno vrednost 80 gld.

Dražbeni pogoji, vsled katerih mora vsak ponudnik pred dražbo 10% varščino položiti, ki se bode še v zadnji obrok kupnine vračunila, in vsled katerih se mora četrtnina kupnine takoj po dražbi v roke sodnega komisarja, četrtnina v treh mesecih, četrtnina v šestih in zadnja četrtnina v devetih mesecih od dne dražbe izplačati in cenilni zapisnik se zamore v uradni pisarni podpisanega sodnega komisarja ob navadnih uradnih urah pogledati ter se zamore pri njem tudi vse, kar se te zadeve tiče, poizvedeti.

V Krškem, dne 29. julija 1889.

C. kr. notar kot sodni komisar:

Dr. Jurij Pučko.

Dva dijaka

se sprejmeta v stanovanje in hrano; več pové upravníštvo „Slov. Gosp.“ 1-3

Posestvo

z 3 orali zemlje, namreč 3 njive in 2 travnika, mlin in kovačija, hram in hlev se prodá zavoljo družinskih razmer. Kje? Pové upravníštvo „Slov. Gosp.“ 2-3

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Pravo francozko žganje (cognac).

Kaj je pravo francozko žganje?

Iz francozkega in južnoštajerskega jaknega močnega brdskega vina izerpljeni alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano dietično, duh in telo oživajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničli. Če vsa vporabljená sredstva proti ischias, revmatizmu, živčanim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi

in zobeh i. t. d. nič ne pomagajo, naj še pokusi vsaki bolestanik iz južnoštajerskega znamenitega Konjičkega, lastno pripravljene vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francozko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z. **Stari cognac**, posebnv okrevaljočim in na želodec bolanim preporečljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naročbe 4 v. steklenic pošiljajo se francoz brez dalnjih stroškov.

BENEDIKT HERTL
veliki posestnik na grajščini Golče pri Kojfleh, Južno-Štajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Orgljarska in mežnarska služba

Pri župnijskeji cerkvi sv. Mihaela nad Mozirjem se služba mežnarja in orglarja takoj odda. Zavoljo okrajnih razmer se le na oženjene ozir jemati zamore.

Cerkv. predstojništvo v Šmihelju nad Mozirjem.

Ivan Ramor,
župnik.

3-3

Maribor
Gosposke ulice 3.

Prodajalnica papirja in vsakovrstne sprave za pisanje in šolo, šolskih in molitvenih knjig na drobno in vretiko.

Naročajo se tudi lahko vsi modni listi avstrijski in 22 evranji, ilustrirana časopisi.

Andrej Platzer,
poprej **EDUARD FERLING.**

Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za trgovce, knjige za kopije, papirne žakije in zvitke, posebno pisma za gratulacije, karton, svitlat in kartonov papir v krasnih barvah po izvanredno nizki ceni.

Knjigovezarna.
Gosposke ulice 3
Maribor.

Južno-štajarska hranilnica

s sedežem v Celji.

To hranilnico ustanovili so okraji: Vransko, Gornji grad, Šoštanj, Šmarje in Sevnica, ki so tudi za ta zavod prevzeli posebno in **splošnje porošstvo za polno varnost vlagateljev.**

Sprejema **vloge** od vsakega in jih obrestuje po **4%**; za vloge mladotnih in za druge enake hranilne vloge se izdajajo **posebne obrestne knjižice.**

Daja **posojila** na posestva in hiše, občinam, okrajem in posojilnicam za **5%** obresti.

Pisarno ima v **Celji na glavnem trgu hšt. 101** in uraduje vsaki **torek** in **petek** predpoldne.

➡ **Obrazci za prošnje se dobivajo brezplačno od ravnateljstva.** ➡

3-3

Ravnateljstvo južno-štaj. hranilnice.

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 34. števil. „Slov. Gospodarja“.

L. 1889.

22. avgusta.

Štev. 8.

Sadjereja in česa je potreba, da nam bode koristna.

(Spisal Fr. Matijašič.)

Kolike važnosti da je sadjereja za nas, ne more se zadosti mnogokrat opomniti, vendar je treba pomisliti samo na to, da je ravno le edina sadjereja ona stroka gospodarstva, katera nam daje sredstvo v roke, od naših zemljišč dohodke pridobivati, kakoršnjih v naših sedanjih gospodarskih razmerah ne moremo na kak drug način in s katero drugo stroko gospodarstva nikakor doseči. Opomniti hočem tudi, da nas oskrbovanje sadnega drevja — razun, kar stane drevo in sajenje — stane zelo malo, ter se bodo tudi ti izdatki s časom znižali s tem, da bodo drevesa postala cenejša.

Ker pri nas imamo vseskozi le tako imenovana visokodebelna drevesa, t. j. taka, ki imajo do 2 m. visoko deblo, za to moremo pod njimi gojiti travnike ali druge poljske sadeže in odpade tudi nam s sadjerejo le malo, ali celo nič zemlje za poljedelstvo, ni treba nam tedaj tudi za sadjerejo porabljene zemlje ceniti visoko, ter ako k zadnjemu tudi les, katerega nam zapusti umrlo drevo za kurjavo ali tudi za kako drugo porabo, vzamemo v račun kot dohodek, smemo reči, da so dohodki, ki nam prihajajo iz sadjereje, skoraj čisti dohodki.

Vže iz teh vzrokov samih mora tedaj vsak pameten človek, in tak, kateri želi našemu kmetu, kateremu se sedanji čas zares huda godi, količkaj pomagati, mora mu svetovati, naj se vestno poprime sadjereje.

Žal, da se ravno takih ljudi ne najde mnogo, a še manj takih, kateri bi kmetu dajali tudi pametne nasvete. In ravno to je po mojem mnenju največja ovira za sadjerejo! Še redkeje pa se pripeti, da bi oni, kateri še hočejo svetovati kaj, mogli tudi djanski pokazati, kako je to ali uno razumeti, in če tak pri tem ni dosti spreten in vaje, ne bo se mu delo po volji posrečilo, še manj pa je s tem prepričal priprostega kmeta, ker ta, videč, da se unemu delo ni posrečilo, nema več zaupanja vanj. Ali ravno to je glavna reč pri kmetu, da on ima do onih, ki ga hočejo česa učiti, popolno zaupanje, ter da se vse, kar se mu priporoča, tudi praktično pokaže, tako, da on vidi uspeh tega dela, ker drugače ne veruje na nj, temveč ostane pri svoji stari navadi. To pa sicer tudi ni vsikdar najneumnejše.

Poznajoč dobro te lastnosti kmeta, skrbel in želel sem pri mojih potovanjih vsikdar za to, da je bilo pripravljeno zadosti gradiva, s čemer sem to, kar sem učil in razlagal, zatem tudi djanski razkazoval. Vendar je to večinoma bilo mogoče le tam, kjer sem se bavil dalje časa.

V prvi vrsti morali bi tedaj naše ljudstvo podučiti, gledé sort, katere ima saditi. Tudi v tej reči se neverjetno mnogo nespametnega stori. Navadno se godi tako-le:

Kmet, kateri je sprevidel, da se je treba sadjereje poprijeti, išče svéta, ker mu je na tem, da se delo s pametjo začne. Vendar, bodisi, da je naletel na človeka, ki sam malo o sadjereji razume druga, kakor jezičiti, ali pa je naletel na človeka, kateri mu iz samega sortoljubja ne more dati pravega nasveta, katere sorte naj sadi. Prvi mu našlo budra Bog zna, s čem ušesa polna, tako, da kmet prišedši domov, ne zna prav, kje bi sedaj začel; drugi zopet pozna (?) vse sorte, ter mu našteje od vsake kdo ve, koliko, se ve, da samo dobrih lastnosti, tako, da siromak na zadnje vendarle ne zna, katere bi volil.

Ali je pri takih razmerah čuda, da se sadi brezštevilno vsakojakih sadnih sort, ki se k večjemu potem izkažejo ali nesposobne za dotične krajevne razmere, ali pa nemajo sploh nikakove vrednosti? A če potem pride red kritike čez une „dobrotnike“, ki so vse to nasvetovali, potem se se ve, da vsaki, kolikor mogoče, zna se še izgovoriti.

Dandanes pri nas ni najti več kmeta, ki ne bi imel kolikor, toliko sadnega drevja, ter vsak iz med njih je gotovo vže večkrat prodajal sadje. Ako te tedaj kdo vpraša, katere sorte da naj sadi, treba mu staviti samo protivprašanje: katere je dosedaj najlepše prodal? Svetovati mu bode tedaj, naj one sorte sadi, katere je dosedaj tudi najlepše in najbolje prodajal. Izjema morala bi se v takem slučaju delati le tedaj, ako isti posestnik dosedaj res ni imel nijedne žlahtne sorte na svojem zemljišču, ter je svoje sadje dobro prodal samo iz uroka, ker sadja v drugih krajih ni bilo in so kupci tedaj bili primorani, pokupiti ves sad, ki je ravno zrastel. V takem slučaju se ve, da morale bi se mu nasvetovati sorte, katere se v drugih krajih tudi v dobrih letih prodajo za dober denar in so tudi gledé zemlje in pod-

nebja sposobne za dotični kraj, ter imajo one lastnosti, katere se zahtevajo pri oni porabi sadja, za katero so ove sorte namenjene.

(Dalje prih.)

Zdravje človeško in toplice.

(Konec.)

4. Kako se živi v topličah. V toplice pride na leto poprek 3000 gospôde in 50.000 kmetov iz Hrvatske, Ogerske in spod. Štajarja. V mesecih maji, juniji, juliji ni enega kmeta, pridejo le v avgustu in septembru. Tedaj pa jih okoli „vseobče pučke kupelji“ le gomazi ko mravelj. Na čast Štajarcem se mora reči, da se spodobno obnašajo, ne pa Hrvat in posebno ne Ogr, moži in žene, ki na pol nagi vun in notri hodijo. Velečastiti kanoniki tega ne znajo in bi se moralo prositi, da se prepové tako grdo vedenje, ker ni potrebno. Prositi bi se tudi moralo, da se napravijo prostorija za slačenje in oblačenje in da se moški oddelek od ženskega popolno loči, da se ne more sem in tje hoditi.

5. Topliški vrelec. — Studenec je globok 3 metre. Zdenca so sestavljene iz starih rimskih kamnov. Voda je žvepleno-apnenka in je priteče v 24 urah iz zemlje 77.000 veder. Iz studenca vodi se v podzemeljskih cevih po raznih kopalistihih. Voda je vroča 56—57 $\frac{1}{2}$ ° C. Karlovarski vrelec na Češkem, najtopleji na svetu, ima 59°. Zunaj „kupelji cara Konstantina“ vidiš velikemu ribniku podobno uravnavo. Tu se hladi voda, da je čisto mrzla in se po tem k vreli spusti, sicer bi bilo nemogoče se kopati.

6. Kako se rabi topliška voda? — Nekateri jo pijejo, drugi se kopljejo, tretji vase dihajo žvepleni sopuh. Vse ima svoje dobro. Za pitje se voda iz vrelea v vedricah vzdiguje, ker cevi pumpe razjè žveplena voda. Kopati se zdravo je le pri vročini 26—32°.

7. Kako naj se ne vračimo? — Kmet se rad posmehuje n. pr. če gospodi vodo vrelo pijejo. To ni za nič, se pravi. Ali ni je tako. Bolje si gospod s pitjem vode kri čisti, kakor kmet s svojim nesrečnim sekanjem. Človek se boji gledati v one prostore, kjer se ljudem seka — izpušča zdrava kri. Nekateri si dajo 16 (strašno!) takih „rožičev“ staviti, in vsaki taki rožič napravi 16 urezov v kožo. Zato pa tudi na smrt blede sedijo v krvavi kopelji.

Prašal sem vračnika: ali je to čemu? Ni odgovoril. Smejale se je in me smešno pogledal.

Zakaj pa da to dovoli? Štajarci hočejo tako! mi odgovori. Drugače si mislijo, da ne bodejo zdravi in če so res že tako krvobogi, da jim vračnik ne sme dovoliti rožiča, so žalostni in v ti krivi veri tudi drugo nič ne pomagata.

Preveč krvi nimate nikdar. Nečista je včasih kri. Zoper to pomaga pa le pitje in kopanje.

8. Katere bolezni se zvrtačijo? — Neizmerne vrednosti je pač ta kopelj zoper revmatizem ali protin vsake vrste. Nikdo, ki po njem trpi, naj ne zamudi priložnosti, ali naj se drži natanko vračnikovega povelja. Za zvrtačenje je potrebno včasih do 8 tjednov. Včasih je 14 dni odveč.

Kopelj tudi zdravi trde ude, posebno kožne bolezni in sicer 1) one, pri kojih vračniki navadno žveplo rabijo 2) kjer je potreba, da se prej mrtva koža odluščí. Zdravijo se živčne bolezni, živé (scrophulose), ozdravi se zastrupljenje po medicinah, sploh zastarane bolezni po udih. Kopelj v resnici ravna ude. Bog varuj pa, se v to kopelj podati, kdor ima jetiko, ali pa poleg gori omenjenih bolezni nagiba k sušici. Tega bo žveplen duh tem hitreje zadušil.

9. Sklep. — Slovenski kmeti! Sedaj je avgust, čas, da si v topličah odpočijete. Prav tako! Okrepčajte si zmučene ude, in vrnite se zdravega telesa, le v zdravem telu bode bivala potem tudi zdrava, poštena krščanska duša.

Fran Šegula, kaplan Lučanski.

Navod zatirovati tako imenovano roso trsovo.

Lahko umeven navod, kako ovo bolezen spoznati in uspešno zatirovati. Spisal Franc Knauer, adjunkt na vinarski šoli Mariborskej. V Gradci. Tisek in založba Leykamova 1889.

Namen knjižice, ki šteje v nemškem in slovenskem jeziku 34 male 8°, popisuje g. spisatelj sam nekam tako-le:

Sedanji čas trpi vinarstvo sploh, naše štajarsko še pa posebič, po marsikaterih nezgodah. Težko bode že poslej mogoče z vinarstvom pečati se brez lastne škode. Delavci so dragi, vinski pridelek nima povoljne cene ter je še sploh težko v denar spraviti. Noveje dni se je prikazalo vrhu tega še mnogo škodljivcev, kateri vinski trti močno nagajajo, njeno obdelovanje čedalje huje ovirajo, motijo in podražujejo.

Dospeli smo že do prepričanja, da bode treba v slabelih legah vinograde izkrčiti ter jih le na najboljših še puščati. Tukaj bodo zatem mogli vinograde bolje obdelovati, krepkeje in pogosteje gnojiti, pravilneje obrezovati, o pravem času trgati in pridelek po razumnem kletarstvu v dobro blago prirejati. Za takšno blago bode tudi zmiraj kupev najti in boljše cene dobiti. Stroški bodo primerno k sedanjim manjši, dohodki pa večji. Da pa do tega dospemo, treba je, da znanosti podatki služijo praktičnim izkušnjam in da vsakdo tudi stori, kar v prospeh vinarstvu storiti more.

Zakaj tudi tukaj veljajo besede: z združenimi močmi. Želeč našemu vinogradarskemu prebivalstvu vzročiti lehkoumevno knjižico, po kateri bi najnovejšo bolezen vinske trte na njenih listkih mogli precej spoznavati pa tudi kmalu in uspešno v okom prihajati, spisal je g. K. ovo delce nadejajoč se, da tako ustreza resničneji potrebi.

Mi g. pisatelju v tem radi pritrdimo in upamo, da bodo tudi bralci njegove knjige po večjem zadovoljni s tem, kako jih podučuje. Svoj nauk pa razpravlja g. spisatelj tako, da si postavlja kratko vprašanje in daje na tisto tudi kratek odgovor. Tacih vprašanj ima v celem 61. V prvi polovici učimo se spoznati medeno ali strupeno roso, ter izvemo, kako se dela in kaj ji je na škodo in kaj ji pospešuje razširjanje.

V drugi polovici pa nam daje one pripomočke, po katerih se zatira le-ta huda škodljivka. Deli pa jih v dve vrsti: v tekočine in praške. K prvim šteje baker, ki se mu primeša apna, amonijaka ali sode; zatem topljina žveplo-kislega bakrovega kisika, bakreni vitrijol, ki se pomeša z apneno vodo. K drugim, k praškom, pa šteje zmes gipsa ali mavca in bakrenega vitrijola, zmes žvepla in bakrenega vitrijola.

Na vprašanje: kako se nareja tekočina iz bakra in apna, daje odgovor ta-le:

Ovo zmes prirejšo raznotero: namreč $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, 1 do 2-procentno; vse ove zmesi obnesle so se vrlo dobro v praktičnih poskušnjah.

Kdor želi 1-procentno tekočino, naj ravna po naslednjem načinu: Za 100 litrov takšne tekočine raztopi se na 10 litrih vrele vode 1 kilo bakrenega vitrijola.

V zraven stoječej drugej posodi raztopi se na 90 litrih vode 1— $1\frac{1}{2}$ kilo mastnega, snažnega, vgašenega apna, v katerem ni nič peska.

Sedaj se precedi apnena voda skozi gosto sito ali snažno laneno rutico ter prilije bakrena topljina med vednim mešanjem. Sedaj se pusti mešanica $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ ure na miru stati, da se vsede. Če je brezbarvna, sodi za škropljenje na trsovje. Ako pa tega ni, marveč kaže modro barvo, treba še več apna dolagati, dokler ne postane tekočina brezbarvna.

Kdor hoče naenkrat pet hektolitrov takšne tekočine, naj vzame od vsakšne tvarine petkrat več in postopa podobno temu, kar smo navedli.

Če želi samo $\frac{1}{2}$ procentne tekočine, vzame se za 100 hektolitrov samo $\frac{1}{2}$ kilo bakrenega vitrijola in $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ kilo apna.

Podobno postopa se tudi, kedar se prirejajo druge mešanice.

Kaj je s praški zoper peronosporo? Odgovor: Ovi praški so mešanice bakrenega vi-

trijola z žveplom ali z gipsom. Ta prašek rabiti je treba meseca junija in julija po trikrat sleharni mesec. Toda učinki niso blizu tako ugodni, kakor oni od tekočin, namreč od mešanic bakrenega vitrijola raztopljenega iz apna ali sode. Zatoraj tudi ne priporočamo rabiti samo praška zoper peronosporo, pač pa vkupno s škropljenjem; eno takšno delo daje se nadomestiti s tem, da praška natrosimo na boleno trsovo listje. Istega pomočka posluževati se kaže v modrej meri zlasti tam, kjer je vode težavno spravljati v vinograd.

Da se vniči za prihodnje leto medena rosa, priporoča g. K., naj se pozne jeseni pobira trsovo listje, kjer je bila medena rosa ter sežiga. S tem se najbolje prepreči, da se zimski trosi te škodljivke ne razvijó v prihodnji spomladi ter zopet vkončajo trsno listje. Se ve, da pomaga to le takrat, ako storé vsi posestniki tako, pri enem samem nič ne izda. kajti tudi na njegovo gorico raztrese se spomladi iz sedanjih ona nesrečna rosa.

Toliko, kar se tiče stvari, o katerih razpravlja g. K. v drobni knjižici svoji. Več pa upamo, da še pové o njej kdo izmed naših mož, na čijih področji leže enake reči. Kolikor sodimo mi, bila bi se stvar dala še lažje in za vinorejce ročniše razložiti, ali kakor smo rekli, to prepustimo bolj večim možem v razsodbo.

O jeziku nič ne govorimo, kajti vidi se, da slov. prestava ni iz roke g. K. in bere se v obče še kakor, tako. Križ pa je z imenom raznih tvarin, ki jih priporoča za škropljenje. Iz večine so tuja in toraj vsakemu, tudi izobraženim več manj neznana, ako se ne peča z enakimi rečmi. V štacunah pa se dobijo te tvarine pod imeni, ki jih nahaja bralec v knjigi.

Cena je iztisu brez pošte 15, s pošto pa 17 kr. in je za tako delce srednja, če ne že visoka.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Konjske dirke) bodo, kakor vsako leto, na den 8. septembra na Cvenskem pašniku, in sicer za konje domačega plemena. V to svrho je darovalo našemu dirkalnemu društvu vis. c. kr. ministerstvo poljedelstva 200 gld.; bodo torej letošnija darila prav lepa. Za to upozorjamo naše konjerejce, da naj se letošnje dirke obilno vdeležijo, ter s tem pokažejo, koliko so v vežbanji in vedenji svojih konji napredovali. Cvenski pašnik je vsakemu kot vežbališče na razpolaganje, tudi kola zna vsaki rabiti, kajti dirkalno društvo je ta ista v ta namen kupilo; zahteva samo, da tisti, ki jih rabi, tudi da popraviti, ako bi nekaj bilo poškodovano. Naše dirke so šola, in ni njihov namen samo le šport, za to uporabite konjerejce te prilike in učite se v tej šoli na svoj hasek!

Iz Noršinec pri Ljutomeru. (Letina.) Vreme imamo sedaj, kakor sploh to leto, našim kulturnim rastlinam še precej ugodno. Poljski zimski pridelki, kateri so se nam letos hvala Bogu brez vsake uime še precej dobro obnesli, se ravnokar mlatijo in v denar spravljajo, ker temu je treba v drugi obliki nastelja v miznici, unemu za silno dačo in druga nova pomnoževalna plačila. Cena je nekoliko boljša od lanjske. Letni pridelki in sad se nam precej dobro kaže, zadnjega ne bo precej obilo, akoravno je letos izvanredno obilo cvelo, vendar je sadú vsake sorte le srednje mere. Tudi gosenice precej listje vničavajo. Po vinogradih se pa prijatelju vinoreje vriva nekaj žalosten utis, ker sredi leta opazuje trto usahnelo, primerjavši jo poznej jeseni, ker strupena rosa želi bržkone se vdomačiti, vendar nekaj let bi še nam mili Bog naj vinograde ohranil, ker žalibože smrtna kosa jim je že tako za petami, da se jim ne bo tako godilo, ko pri Mariboru, kjer sem pred nekaj tedni prisoten bil in videl, kako se trta neusmiljeno izkopava in z vsem vred skuri. Prežalosten prizor! Škoda bi res bila za tako lep romantičen ljutomerski vinski kraj. Tam, kjer strupene rose ni, kaže se lepo, zadete so bolj solnčne lege in slabeji trs, tudi škropljenje z galejo in azurinom precej pomaga. Za predpomoč proti trtni uši bilo bi pa umestno trsnice ameriškanskih trt, ki se zoperstavljajo, ter so še dosedaj kot najboljše pomoč obnesla, da bomo potem naše sorte na-nje cepili, ali pa kakor nekateri francoski vinogradniki storijo, ki že 25 let ž njo živijo, da močno gnojé in s tem trto in uš redé. Pred vsem pa bomo mogli sadjereji večjo pozornost podariti, kakor dosedaj, saj nam hvalevreden dobiček prinaša. Tudi okrajne in občinske ceste kaže kraj njiv in pašnike, tudi travnike v redkeji meri (12—16 metrov) zasaditi, kakor sem videl po Slov. goricah, okoli Maribora in na Nemškem, katerim sadunosniki po izreku njih gospodarjev veliko boljši dobiček prinašajo, kakor gorice, posebno zimski sad in namizne hruške; za komad le-teh se na Dunajskem sadnem sejmu od 50 kr. do 1 fl. 50 kr. plačuje in to je izvrstna cena za sadjerejski trud. Jesensko sajenje pa ima pred spomladnim to prednost, posebno o lahkkih prstéh, da se zemlja čez zimo bolj vleže in potem drevo gotoveje raste. Tega sem pri večih sto sajenih dreves poskusil in so mi le 1—2 odstotka izostala; omenim pa, da je jama dovolj velika (1 meter globoka in široka) in drevo ne preplitvo ali pregloboko vsajeno, ampak vrat korenin bodi s planjavo une zemlje vred raven! Priporočam za letošnjo jesen več sto močnih in slabejih jablan in hrušek za presajo, dobrih gospodarskih in namiznih plemen, potem lip in neroda za drevorede, pri-

tlične breskve, gruškovne in jablanove divjake po prav nizki ceni. Kdor kupi 10 komadov, dobi enega po vrh, tudi prodam celo drevesnico z vsem še ceneje, ker je na potu železnici iz Radgone v Ljutomer. P. n. naročniki naj se kmalu oglasijo. Peter Fridav.

Iz Pečovja pri Teharjih. (Veselje sadjerejca.) V štv. 25 Gospodarske priloge „Slov. Gosp.“ našteval je nekdo moje zasluge za sadjerejo in je ob enem tudi povedal, da bodem letošnje leto, dne 22. septembra obhajal 75letnico svoje starosti in ob enem tudi 25letnico, kar sem bil od Nj. veličanstva presv. cesarja s srebrnim križcem s krono odlikovan. Resnica je, čez 40 let trudim se po svojih skromnih močéh sadjerejo povzdigniti, pošiljal sem mlada drevesca in cepiče ne samo po Štajarskem, ampak tudi po raznih drugih slovenskih krajih na Kranjsko, Koroško in tudi na Hrvaško; vdeležil sem se raznih razstav in zborovanja raznih sadjerejskih društev in sem povsodi delal na to, da bi se naše ljudstvo sadjereje poprijelo, posebno zdaj, ko nam v vinogradih preté razne nezgode. Kar zadeva dopisnikovo besedo, da je moje posestvo paradiž, omenjam samo znani slov. pregovor: „Delo pridnih rok, blagoslovi ljubi Bog“. Zelo bi me veselilo, ko bi se dne 22. septembra moji prijatelji in znanci vdeležili veselice, katero priredim na mojem posestvu na Pečovju. Posebno še povabljam slavno Celjsko čitalnico; katere ud sem bil tudi 12 let. Mih. Bizjak, posestnik.

Raznoterosti.

(Strupena rosa.) Vinogradi okoli Ormoža proti Ljutomeru so večinoma tako po strupeni rosi trpeli, da so skoraj suhi. Ubogi posestniki ne vedó, kaj bo iz tega, ker le nekateri, ki so škropili, so si deloma rešili vinograde.

Tržna cena

preteklega tedna za 100 kilogramov.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Praso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor hktl.	6	30	4	40	4	20	2	80	4	90	5	50	4	30
Ptuj	7	20	6	25	5	50	6	45	5	50	—	—	6	—
Celje	8	10	7	—	8	—	6	40	6	—	5	40	7	31
Gradec	8	50	7	—	7	—	6	20	5	80	—	—	6	—
Ljubljana	6	20	5	—	4	75	3	—	5	10	—	—	—	—
Celovec	8	10	6	40	6	50	7	20	5	40	—	—	—	—
Dunaj	8	50	7	50	7	—	6	50	5	40	—	—	—	—
Pešt	8	60	6	75	6	55	6	50	5	45	—	—	—	—